

Nova knjiga

Trajan DIMKOVSKI, 2012: Nahajališča nekovinskih mineralnih surovin v Sloveniji – Površinski kopi II. del, Mineralne surovine za potrebe gradbeništva. Geološki zavod Slovenije in RGP Velenje, 206 str.

Avtor monografije Trajan Dimkovski, univ. dipl. inž. geologije, je bil v letih 1967 in 2000 raziškovalec, dolgoletni vodja Oddelka za ekonomsko geologijo, vodja Sektorja za geologijo in kasneje direktor Inštituta za geologijo, geotehniko in geofiziko. Tako je dolga leta podrobno spremljal stanje v ekonomski geologiji in na področju mineralnih surovin slovenskega prostora.

Knjiga predstavlja nadaljevanje prvega dela monografije z naslovom »Nahajališča mineralnih surovin v Sloveniji – Površinski kopi, I. del«, ki jo je Dimkovski v soavtorstvu z D. Rokavec objavil leta 2001, tiskana pa je bila v izdaji Geološkega zavoda Slovenije. Ta prikazuje nahajališča kremenovih surovin, mineralnih surovin za kemično, cementno, keramično in opekarsko industrijo.

Monografija je prvi sistematični in podrobni prerez o površinskem izkoriščanju mineralnih surovin za potrebe gradbeništva pri nas, prikazuje pa zatečeno stanje izkoriščanja teh mineralnih surovin, kot tudi površinsko rudarjenje v polpreteklosti. V njej so predstavljeni in podrobno opisani tako aktivni površinski kopi, kot tudi nekateri opuščeni kamnolomi in posamezna perspektivna nahajališča.

V predstavljenem drugem delu monografije so prikazane mineralne surovine in njihova nahajališča **tehničnega kamna – apnenca, dolomita in silikatnih kamnin ter proda in peska**, in sicer od geologije širšega območja in geoloških razmer v nahajališču, kvalitete in uporabnosti surovine do njene predelave na obstoječih industrijskih obra-

tih. Knjiga ima angleški povzetek ter je opremljena z bogatim fotografskim gradivom in grafičnimi prilogi. K opisu 158 nahajališč je dodan seznam strokovnih poročil, kot vira uporabljene literature. Knjiga je nastajala daljše obdobje avtorjeve strokovne kariere. Namenjena je tako pridobivalcem mineralnih surovin in vsem, katerih dejavnost je povezana z rudarstvom, geologijo in gradbeništvom, zelo koristna pa bo tudi za upravne organe, ki nadzorujejo izkoriščanje mineralnih surovin. Nenazadnje služi kot študijski priročnik za študente različnih smeri montanistike.

Knjiga je glede na vrste predstavljenih mineralnih surovin razdeljena na štiri poglavja. Obsega 206 strani, vključuje 72 barvnih fotografij in grafik ter 4 preglednice nahajališč posameznih vrst mineralnih surovin za gradbeništvo.

V nizu naravnih virov so mineralne surovine pomemben dejavnik nacionalnega bogastva in družbenega razvoja države in njene ekonomske, politične in socialne neodvisnosti in so zato po slovenski Ustavi v lasti Države. Ekonomska vrednost in neobnovljivost ter neenakomernost pojavljanja v regionalnem in lokalnem smislu so osnovne in specifične značilnosti mineralnih surovin. Njihovo trajnostno izkoriščanje kot gospodarska panoga je gonilo razvoja drugih panog in procesov gospodarskega in tehnološkega razvoja vsake družbe in civilizacije. Pri mineralnih surovinah za gradbeno industrijo pa gre še za eno specifikko – te stroškovno namreč ne prenesejo dolgega transporta, kar pomeni, da imajo pomemben lokalni pomen.

Na majhnem prostoru Slovenije najdemo kamnine različnega nastanka, starosti in sestave, v katerih so mineralne surovine nastale z različnimi kemičnimi (apnenec, dolomit) in mehanskimi procesi (prod, pesek). Po obdobju zapiranja številnih premogovnikov in rudnikov kovin ostaja površinsko pridobivanje nekovinskih mineralnih surovin tista dejavnost, ki še ohranja dolgoletno rudarsko tradicijo na Slovenskem.

Trenutna svetovna gospodarska kriza se odraža tudi na znatnem padcu proizvodnje kamenih agregatov. Tako ohromitev gradbenih del čutimo tudi v Sloveniji. Nedvomno pa lahko pričakujemo, da bo v prihodnjih obdobjih gospodarske konsolidacije ponovno oživitev gradbene dejavnosti spremljal tudi razmah rudarske dejavnosti. Tako bodo mineralne surovine za gradbeništvo tudi v prihodnje ostale nujen dejavnik gospodarskega razvoja Slovenije.

Avtor s svojo monografijo o površinskih kopih tehničnega kamna ter proda, njihovem pridobivanju, kvaliteti in uporabnosti prispeva svoj delček v mozaik vedenja o slovenskih neobnovljivih naravnih virih. Dolgo pričakovano delo, ki nam na enem mestu daje celovit pregled v stanje aktivnih, opuščenih in potencialnih nahajališč in kamnolomov mineralnih surovin za potrebe gradbeništva v naši državi.

Duška Rokavec

